

Les Tures resisteixen

El nom de Tura manté l'estadística a ratlla, amb 200 nenes, noies i dones que es diuen així, sobretot residents a Olot i, en menor grau, a la resta de la Garrotxa

Resisteix el nom, però no les variants de Maria del Tura i Maria Tura

La trobada de Tures s'ha deixat de celebrar arran de la pandèmia. En la fotografia, la de l'any 2013 J.C.

Les Tura pugen, mentre que baixen les Maria Tura i Maria del Tura, i això assegura la pervivència d'aquest nom de dona característic d'Olot. Tura és l'advocació sota la qual es venera la Mare de Déu patrona de la capital garrotxina. I és que el nom de Tura s'ha incrementat durant els últims deu anys i ha frenat la caiguda en picat dels altres dos noms compostos, segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya. L'any 2011, aquest diari va aplegar una trentena de nenes, noies i dones que tenien per nom Tura o algun dels seus derivats i, ja en aquell moment, s'evidenciava que els dos compostos estaven en risc seriós de desaparèixer. Ara, deu anys després, es confirma que, si no es produeix un important canvi d'aquesta tendència, tots dos acabaran

desapareixent.

Només cal tenir en compte que, des de final dels anys noranta del segle passat, no s'ha posat cap Maria del Tura –en aquella dècada en van ser quatre només–, i que, des de finals dels seixanta, no s'ha registrat cap Maria Tura, una dècada durant la qual aquest nom només es va posar cinc cops. Maria del Tura és un nom que té el seu moment àlgid a la dècada dels anys seixanta, quan se'n troben vint-i-cinc, i es prové d'una tendència de tretze, dotze i divuit, de les tres dècades precedents, i de cinc d'abans del 1930. L'evolució de Maria Tura, per contra, és molt limitada. Se'n registren quatre a la dècada dels trenta i només se'n troben cinc de noves en les tres següents.

El nom Tura, això no obstant, sembla que sí que té el futur assegurat durant les properes dècades, ja que les primeres Tures es registren curiosament tot just a la dècada dels vuitanta, amb un total de cinc. A partir de la dècada següent, el creixement és lent però exponencial, de catorze, dinou i trenta-tres, les següents, respectivament. Gràcies a aquest creixement, doncs, el nom de Tura amb totes les seves variants –l'estadística de la Generalitat no registra Turina, perquè és un afectiu popular, ni el diminutiu Tureta– mantenen l'estadística a ratlla, fins i tot, les Tures sumen quatre noves col·legues, durant els últims deu anys.

El nom de Tura és típic d'Olot i, per extensió, de la Garrotxa. Per tant, lògicament és on se'n concentren més. N'hi ha trenta-quatre, en contraposició amb les vuit que hi ha al Barcelonès, les set del Gironès i les cinc i cinc del Maresme i del Vallès Occidental, respectivament. Quant a les Maries del Tura, la Garrotxa n'aplega seixanta-dues, respecte a les sis del Barcelonès, i, pel que fa a les Maria Tures, tretze es localitzen a la Garrotxa i cinc al Barcelonès.

Aquest nom prové del català antic i té relació amb la paraula bou. La tradició diu que la imatge de la Verge, que és típica romànica (segle XII) de la marededéu entronitzada amb el nen als braços, va ser trobada per un bou

mentre un pagès llaurava els camps al mas Caritat d'Olot. A part de la curiositat del nom, aquesta imatge va ser objecte d'una llarga polèmica, als anys vuitanta, perquè després d'un procés de restauració va perdre el tradicional color negre i hi va haver sectors de la societat olotina que van reclamar, sense èxit, que es tornés a ennegrir. En la polèmica sobre si originàriament era o no negra, hi van intervenir historiadors i entesos en art antic i, fins i tot, va arribar al ple.

Orgulloses Haver de donar més explicacions del compte sobre l'origen del nom és el principal inconvenient que manifesten les Tures, Maries del Tura, Maria Tures i Turines entrevistades per aquest diari. La majoria estan orgulloses del seu nom, en reconeixen el valor simbòlic i, a tall d'anècdota, en alguns casos expliquen que els serveix per trencar el gel en una conversa amb algú que no és conegut. També, en el cas d'una gran majoria de les dones, el nom els ve de tradició familiar i, en un cas, per distingir-la de les moltes Maries que hi ha a la família. També per diferenciar-la de la seva mare, hi ha un cas de l'afectiu Turina. Contacte Arran del reportatge d'aquest diari sobre les Tures d'Olot, moltes de les olotines amb aquest nom o derivats van organitzar una trobada anual abans de les Festes del Tura, que se celebren cada any a principis de setembre. A més, l'any 2016, van ser les protagonistes del pregó de la festa major olotina. Hi van participar una cinquantena de Tures, que es van autoqualificar de "volcàniques" i molt orgulloses del seu nom.

Abans de les trobades anuals, en alguna ocasió l'Ajuntament d'Olot havia fet algun tipus de reconeixement a les Tures coincidint amb la festa major. Entre altres coses, les convidava a veure ballar els gegants, nans i cavallets en un lloc preferent de la plaça Major o els feia una recepció oficial a Can Joanetes, seu consistorial. Des que les Tures van fer el pregó, però, no se'ls fa cap reconeixement. Moltes Júlies Júlia i Martina són els noms de dona que, durant l'any 2021 –l'últim del qual dona dades l'Institut d'Estadística de Catalunya–, més s'han posat als nadons de la comarca de la Garrotxa. Els segueixen Jana, Maria, Laia, Mia i Paula. No varien gaire dels que van encapçalat el rànquing ara fa deu anys, quan aquest diari va recollir les dades estadístiques de les Tures. El 2011, i per ordre de major a menor, es van posar els noms de Paula, Martina, Júlia, Maria, Ona, Aina i Arlet. I, entremig, l'any 2016, la llista estava encapçalada per Laia i la seguien Júlia, Abril, Aina, Arlet, Carla i Èlia.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 27-03-2023, Pàgina 16

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2269965-les-tures-resisteixen.html>